

ایران من | دفتر پنجم

مصداق‌های سندرم دورهٔ نقل

حاشیه‌ای بر کتاب معماری علم در ایران

جلد اول: مقالات و یادداشت‌ها

رضا منصوری

نشر دیبایه

سرشناسه : منصوری، رضا، ۱۳۲۶-
 عنوان و نام پدیدآور: مصداق‌های سندرم دوره نقل: حاشیه بر کتاب معماری علم در ایران / رضا منصوری.
 وضعیت ویراست: ویراست ۲.
 مشخصات نشر: تهران: دیبایه، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ج ۲: مصور، نمودار؛ ۱۴×۲۱ س.م.
 فروست: ... مجموعه ایران من؛ ۵، ۶.
 شابک: ج. ۰۰-۴۴۷-۲۱۲-۶۰۰-۹۷۸-۱: ج. ۰۰-۴۵-۲۱۲-۶۰۰-۹۷۸-۲:
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 مندرجات: ج. ۱. سرمقاله‌ها و یادداشت‌ها. - ج. ۲. مصاحبه‌ها و مقاله‌ها.
 عنوان دیگر: حاشیه بر کتاب معماری علم در ایران.
 موضوع: منصوری، رضا، ۱۳۲۶ - - - یادداشت‌ها، طرح‌ها و غیره.
 موضوع: منصوری، رضا، ۱۳۲۶ - - - مصاحبه‌ها.
 موضوع: مقاله‌های فارسی - - قرن ۱۴
 موضوع: Persian essays - - ۲۰th century
 موضوع: محققان - - ایران - - مصاحبه‌ها
 موضوع: Interviews - - Iran - - Scholars
 موضوع: سیاست علمی - - ایران
 موضوع: Science and state - - Iran
 موضوع: تحقیق و توسعه - - ایران - - جنبه‌های اجتماعی
 موضوع: Social aspects - - Iran* - - Research and development
 رده بندی کنگره: C۱۳۹۹۰
 رده بندی دیویی: ۹۲/۰۸۰۹۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۲۹۱۴۸
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

مصداق‌های سندرم دوره نقل

جلد اول سرمقاله‌ها و یادداشت‌ها

پدیدآور: رضا منصوری

شابک: ۹۷۸۶۰۰۲۱۲۴۴۷۰

چاپ اول: ۱۴۰۱، ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰ هزار تومان

فروش دیبایه: ۵۵۴۲۸۹۰۱

حقوق چاپ و انتشار اثر برای نشر دیبایه محفوظ است.

تکثیر و تولید مجدد آن به هر صورت (چاپ، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)

مشروط به دریافت اجازه کتبی ناشر است.

پیشگفتار مجموعه ایران من

امروز که این پیشگفتار را می‌نویسم ۷۳ سال از شروع زندگی و دقیقا ۵۶ سال از زندگی دانشجویی و دانشگاهی من، و ۲۸ سال از تألیف اولین کتابم - پس از ۹ کتابی که در دوران دانش‌آموزی نوشتم - می‌گذرد. در همه آن‌ها ایران بخشی از عنوان بوده؛ چون ایران خانه من است، متعلق به من است، ایران من است، زیستن‌ام در آن معنی داشته و لذت‌م در دیدن آرامش و رفاه ساکنان آن بوده - شهروندان خانه من! برای آن‌ها نوشته‌ام.

دوره اول کتاب‌های من، شامل ایران ۱۴۲۷، واژه‌گزینی در ایران و جهان، و نیز چهار سال در وزارت عتف، بیان تصور من از ایران گذشته و آینده، نقش زبان فارسی در توسعه ایران، و نیز تجربه اجرایی در زمینه علم و پیچیدگی اجرای ایده‌های توسعه‌ای آن در عالی‌ترین سطح در ایران بوده است. تجربه اجرایی در پژوهش ایران چشمان من را به‌روی واقعیت‌هایی باز کرد که آگاهی از آن پیش‌فرض هرگونه برنامه‌ریزی برای توسعه کشور است - که من از آن آگاه نبودم. این آگاهی، در دهه هشتاد، ذهن من را به سوی مفهوم معماری علم پیش برد و نیز درک عمیق‌تری از دوره‌گذاری که در آن هستیم و نابسامانی‌هایی که در این دوره نقل - به معنی تخصیص دوره‌گذار به وضعیت علم و دانش در ایران - احساس می‌کنیم. مفهوم سندرم دوره‌نقل از این جا نشأت گرفت. سه عنوان معماری علم، سندرم دوره‌نقل، و نیز مبانی علم و طراحی مفهومی دانشگاه نتیجه تأملات من در این دوره است. همه گزاره‌هایی که در این کتاب‌ها نوشته‌ام هنگامی خوب درک می‌شود که خواننده از مبانی تفکر در علوم مدرن و به‌ویژه علوم فیزیکی مطلع شود که آخرین نوشته من در این مجموعه است.

حاصل عمر من این مجموعه است که همین‌جا پایان می‌یابد. بیش از این حرف دیگری نخواهم داشت، مگر یادداشت‌های گهگاهی از منظر کسی که بیرون از وجود اجتماعی می‌زید و گاهی هوس نوشتن‌اش عود می‌کند و خیال تلنگر و برهم زدن بازی موجودات اجتماعی دارد. و البته در آرزوی لذت بردن از تحقق این معماری هست!

رضا منصوری

مهر ۱۴۰۰

سر مقاله‌ها

۱۳	
۱۵	۱ به مناسبت برگزاری کنفرانس فیزیک ایران
۱۷	۲ مار و مارگیرها
۲۰	۳ جسارت برای توسعه و طرح‌های گلان پژوهشی
۲۲	۴ ترویج علم را جدی بگیریم
۲۶	۵ برناکشیدگی و موانع توسعه علمی
۲۹	۶ سیندرماک
۳۱	۷ بی ادبی، ادب، و ادبیات در علم
۳۴	۸ زیره فریبی: معلولیت اداری در جاری کردن اعتبارات پژوهشی
۳۶	۹ علوم و تحولات بین‌المللی
۳۸	۱۰ اخبار «نیروزی» علمی
۴۰	۱۱ تحول و گذار بحرانی
۴۳	۱۲ این بیست و پنج سال
۴۶	۱۳ رصدخانه ملی ایران: آرزوی دیرینهء منجمان حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای کشور
۴۸	۱۴ ریشه‌های خود را نخشکانیم!
۵۰	۱۵ سال جهانی نجوم - ۲۰۰۹/۱۳۸۸
۵۲	۱۶ ترویج علم و سطح توسعه یافتگی
۵۶	۱۷ ترویج علم: چیست و چگونه آن
۵۷	۱۸ رسانه‌ها و ترویج دروغ‌های علمی
۵۸	۱۹ چرا تاریخ علم؟
۶۰	۲۰ سازمان‌ها و نهادهای حرفه‌ای و و همگانی سازی علم و فناوری
۶۲	۲۱ مهاجران برناگشتی ایرانی به مریخ
۶۳	۲۲ مگر توسعه غیر از این است؟
۶۵	۲۳ موفقیت در شکست است
۶۷	۲۴ نقش ترویج علم در گسترش گفتمان علمی
۶۹	۲۵ بداهت ترویج علم
۷۱	۲۶ حاجی بابا اصفهانی و منجمان آماتور
۷۳	۲۷ اولین، بهترین: -ترین گرای و احساس کمترین
۷۴	۲۸ جسارت در تخیل و فکر آفرینی
۷۶	۲۹ چاله روغنی به اسم کلینیک تخصصی خودرو
۷۸	۳۰ دستاوردها؟
۸۰	۳۱ خودمان را جدی بگیریم
۸۱	۳۲ ترویج گفتمان علم و اقتدار ملی
۸۳	۳۳ کار آفرین‌های علم - آفرین
۸۴	۳۴ ایده تا عمل
۸۵	۳۵ تعامل با دنیا
۸۶	۳۶ علم در دوران پس از توافق

۳۷	نهادهای علمی و ترویج علم	۸۸
۳۸	ارتباطات علم و ترویج علم	۹۰
۳۹	نجوم جریانی است پایدار	۹۲
۴۰	زبان جذب حمایت برای علم	۹۳
۴۱	سوپر و هایپر: مضادۀ مفاهیم نماد انفعال فرهنگی	۹۵
۴۲	وفا و جایزه پیشگامان: خوشحال بله، راضی نه!	۹۷
۴۳	ما و شاهکار ایلان ماسک	۹۸
	یادداشت‌ها	۹۹
	یادداشت‌ها: ۱۳۸۰-۱۳۸۹	۱۰۰
۱	ISI و فقه فارسی	۱۰۱
۲	رصدخانه دانشگاه زابل و پژوهش-لاتان	۱۰۴
۳	پیشکسوتان، و چهره‌های ماندگار	۱۰۶
۴	مافیا که شاخ و دم ندارد	۱۰۸
۵	شخصیت شایسته	۱۱۱
۶	پدیده گزارۀ «تو بدی! خودت بدی!»	۱۱۴
۷	تقابل یا توازی دو علم: مورد پژوهشی رؤیت هلال رمضان	۱۱۶
۸	بانگ نماز بی وقت: چگونه می توان يك پژوهشگاه را نابود کرد؟	۱۱۸
۹	ادا درآوردن یا ادای وظیفه؟	۱۲۰
۱۰	۲+۲ چهار نمی شود، فردکاه بدون دستشویی نمی شود!	۱۲۴
۱۱	اشک عمارت	۱۲۷
۱۲	سزای و نمایندگی ایران: مصداقی از بی‌اجبی‌های رفتاری و بد اخلاقی‌های علمی	۱۲۹
۱۳	کار ایران درست‌شدنی است!	۱۳۲
۱۴	رونالدو را ول کن، غضنفر را بجسب: خودگل زنی‌های کج‌را	۱۳۴
۱۵	تعلل و ناپوستگی در سیاست‌گذاری علمی و پروژه‌های علمی	۱۳۶
۱۶	پژوهش و هفته پژوهش	۱۴۰
۱۷	نقش رصدخانه ملی در آینده نجوم ایران	۱۴۲
۱۸	رصدخانه ملی ایران: نتایج نامنظور و نقشه راه	۱۴۳
۱۹	نجوم حرفه‌ای: نقشه‌ای درکار نیست!	۱۴۵
۲۰	علم، پژوهش، و فناوری در سال ۱۳۸۷	۱۴۷
۲۱	سوء تفاهمی به نام علم	۱۵۰
۲۲	فرشته‌ها و دیوها	۱۵۴
۲۳	فرهنگ علم در ایران و تحول آن در سی سال اول انقلاب اسلامی	۱۵۶
۲۴	پرسش روزنامه اعتماد	۱۶۲
۲۵	نود و نه درصد علم دنیا رایگان در اختیار ماست: با آن چه کرده‌ایم؟	۱۶۴
۲۶	پژوهشگاه و بیست سال آینده‌اش: کاسب علم یا موتور مولد علم	۱۶۷
۲۷	سرگذشت مراکز درخشان علمی ایران بعد از انقلاب اسلامی	۱۷۰
	یادداشت‌ها: ۱۳۹۰-۱۳۹۴	۱۷۴
۱	کاری برای دل: مجله فیزیک	۱۷۵
۲	سرانه مطالعه در ایران	۱۷۷

۱۷۸	۳	خیرین چه بسازند؟ مدرسه؟
۱۸۳	۴	پژوهش‌ها باید کاربردی باشد؟
۱۸۸	۵	اخراجی‌های ۱۳۰۲ و ۳
۱۹۳	۶	ترور دانش‌پیشه‌ها، ترور نرم و مخملی دانشگاهیان
۱۹۷	۷	عیدانه‌ای تلخ
۲۰۰	۸	دالان نور
۲۰۴	۹	همه‌ای پیرامون سیاست حمایت از انتشار بین‌المللی تحقیقات، یا غوغای ISI
۲۰۶	۱۰	تهمت، افتراء، و اخلاق علمی
۲۰۹	۱۱	پژوهشکده نجوم ۱۳۸۶-۱۳۹۱
۲۱۲	۱۲	داستان نکانه
۲۱۴	۱۳	دیاگ، MBE، و «عده‌ای»
۲۱۶	۱۴	شریف: مدیریت دانشگاهی یا آموزشگاهی
۲۱۸	۱۵	پژوهشگران به‌طور طبیعی ایتارگرند، کو طالب ایتار؟
۲۲۱	۱۶	رؤسای جمهور ما و قرّ ایزدی؟
۲۲۳	۱۷	دانشگاهیان: نه حریمی نه حرمتی
۲۲۵	۱۸	استیضاح؛ محربه تکفیر فرقه‌ای یا ابزار مدنی مدرن؟
۲۲۷	۱۹	قهوه‌خانه و کافی‌شاپ؛ مدرسه و دانشگاه
۲۲۹	۲۰	عشیره‌گرایی و قوم‌گرایی در مقابل خرد جمعی: مرزهای حضور فعال ایران ...
۲۳۵	۲۱	نهادهای علمی و نهادهای سیاست‌گذاری علمی کشور
۲۳۸	۲۲	خانه دوست اینجاست
۲۳۹	۲۳	کنکور آسان است چون گاو حیوان مؤدبی است؟
۲۴۱	۲۴	مقابله گفتمان و ارعاب در فضای علم ایران
۲۴۳	۲۵	یونیورسیتیه و دانشگاه نسل سوم؟
۲۴۶	۲۶	تمدید مذاکرات ایران با ۱+۵
۲۴۹	۲۷	کیپ ثورن و مدل همکاری او در مؤثرترین رسانه ترویج علم
۲۵۱	۲۸	سر سرخ، سرباز، سردار، سرباد، و اقتدار ملی
۲۵۴	۲۹	تمایز علوم دینی و دانشگری
۲۵۷	۳۰	دو اقدام اساسی برای توسعه علم در ایران
۲۶۰	۳۱	تعامل حوزه و دانشگاه
۲۷۰	۳۲	کشف امواج گرانشی و تأثیر آن در آینده علم
۲۷۳	۳۳	زبان و دموکراسی
۲۷۹	۳۴	تفکر کلامی، تفکر ریاضیاتی
۲۸۵	۳۵	نیم قرن زندگی دانشگاهی
۲۸۶	۳۶	تیشه به ریشه نهال علم در ایران: چرا؟
۲۹۱	۳۷	انسان ایرانی
۲۹۲		یادداشت‌ها: ۱۳۹۵-
۲۹۳	۱	توافقی هسته‌ای و تأثیر آن در علم ایران
۲۹۶	۲	رصدخانه ملی و قدردانی؟
۲۹۸	۳	چند تقویمی و بی‌تاریخی

۳۰۱	جمهوری جدید ایالات متحده و فرصت پیدا شده برای ما	۴
۳۰۲	کنفرانس فیزیک	۵
۳۰۵	فساد در علم ایران و واکنش های بین المللی	۶
۳۰۷	دکتر حسن حبیبی عاشق ایران و فرهنگ اسلامی اش	۷
۳۰۹	ما با سوادیم؟	۸
۳۱۱	حلقه های آزاداندیشی	۹
۳۱۴	سردار سپه و انتخابات ۱۳۹۶	۱۰
۳۱۷	جواهری به نام مریم و قربانی برای آیین آی-اس-سیایی	۱۲
۳۲۰	جامعه چه نیازی به شعر و شاعری دارد؟	۱۳
۳۲۲	بدعت و نوآوری: مورد سبنتا نیکنام	۱۴
۳۲۵	بومیان با فرهنگ	۱۵
۳۲۸	میرزاخانن و آینده ایران	۱۶
۳۳۳	فرهنگ دولتی - اقتصاد دولتی	۱۷
۳۳۶	از حکمرانی فرسوده یافت مقاوم در نمی آید	۱۸
۳۴۱	جناب آقای دکتر کریمی پور عزیز	۱۹
۳۴۲	هاو کینگ هم رفت	۲۰
۳۴۴	خروج ترامپ، اخیای اعتبار ایران	۲۱
۳۴۵	اسباب بزرگی، اصلا ترامپ کیلویی چند؟	۲۲
۳۴۸	کوچر بیرکار/فریدون در خشتانی کرد لیوانی	۲۳
۳۵۰	ترویج علم، ارتباطات علم، و سای کام ۱۸/۹۷	۲۴
۳۵۴	در دفاع از دانشگاه	۲۵
۳۵۸	علم و دولت دوازدهم	۲۶
۳۶۳	حجاب آموزش عالی در ایران: تعداد دانش آموختگان دکتری	۲۷
۳۶۵	ده ایده کلان برای علم در ایالات متحده آمریکا	۲۸
۳۶۷	هنر گفتمان	۲۹
۳۶۹	رتبه پنجم در علم، و تیشه بخش قضا بر پیکر علم و دانشگاه	۳۰
۳۷۱	وقت است: انفعال و خرد نقل بنیان را رها کنیم	۳۱
۳۷۳	چه می شد اگر بینش ایرانی و نه صدیق بر تاریخ علم ما حاکم می شد؟	۳۲
۳۷۶	طالقانی مصداق انسان ایرانی مدرن	۳۳
۳۷۸	رویای ایرانی	۳۴
۳۸۰	عبور از سد: صداقت علمی	۳۴
۳۸۲	وظیفه ما: گفتن واقعیت به اهل قدرت	۳۵
۳۹۳	استکبار جهل، علم و شبه علم	۳۶
۳۹۷	عصر ناله ها به سر کنید	۳۸
۴۰۰	سهروردی: نوآوری بی بدیل در مبانی علم مدرن ...	۳۹
۴۰۲	دانشگاه و پرسش: نجات و وقاحت	۴۰
۴۰۶	معنای زندگی چیست؟	۴۱
۴۰۸	بصیرت چه واژه ای ناب، اما	۴۲
۴۱۱	عصر وزارت معین	۴۳